

Harjutuste kogu nr 9

Hea õpetaja!

Õpetajad on väga loovad ja osavad. Käepäraste vahenditega suudab õpetaja teha tunni õpilasele huvitavaks ja meeldejäävaks, samas toimub õppimine läbi praktilise tegevuse või mängu. Miks mitte kasutada oma tundides ajalehti, mis on igapäevaselt kättesaadavad.

Usun, et paljud teist lõikavad või trükkivad internetist välja ajaleheartikleid, mida õpilastele tsiteerida, tunnis lugemiseks ja arutlemiseks paljundada, tõlkida või trükivigade leidmiseks kontrollida anda.

Eesti Ajalehtede Liit pakub õpetajatele tuge läbi rahvusvahelise programmi Ajaleht koolitunnis (Newspapers in Education - NIE). Projekt on mõeldud eelkõige noorte hulgas ajalehe lugemise propageerimiseks ja kriitilise lugemise arendamiseks.

Tänapäeval ei ole ajaleht enam üksnes paberil infokandja, vaid on jõudnud ka uue meedia maastikule. Kirjutavast ajakirjanikust on saanud multimeedia ajakirjanik, kelle häält me kuuleme raadiost, kelle nägu me tunneme telest ja kelle ajaveebi (blogi) võime lugeda internetist ööpäev läbi. Kõigil on kõigiga ja kõigel on kõigega seos. Nii ka meie projektis.

Seekord on Ajaleheleht, mille juurde kuulub ka käesolev harjutuste kogu, seotud majandusega ja täpsemalt euro ühiskonda kasutuslevõttuga Eestis. Euro teemadel on sõna saanud muusikud, sportlased, pangaametnikud, koolipoiss ja ajakirjanik.

See ei tähenda aga, et harjutused sobiksid kasutamiseks üksnes meedia või majanduse tunnis. Lõimumine toimub emakeele, võõrkeelte, kunsti-, kultuuri- ja ajaloo, geograafia ja kindlasti ühiskonnaõpetusega. Väga tihe seos on harjutustel tänapäeva koolis üha tähtsamat rolli omava infotehnoloogiaga.

Antud harjutuse kogus on harjutused, mis sobivad kasutada nii põhi- kui ka keskkoolis, samuti kutseõppeasutustes. Iga harjutuse juures on küll märgitud, millises tunnis seda teha võiks, kuid see pole kindlasti piirang ega kohustus.

Käesolevas harjutuste kogus on valik harjutusi, mida olen enda peas läbi mänginud ja klassis õpilastega läbi töötanud. Mõni neist on lihtne ja sobib individuaalseks tööks. Teine jälle aeganõudvam ja keerukam, mida hõlpsam lahendada rühmatööna. Päril mitu harjutust on oma olemuselt uurimuslikud ja vajavad kindlasti aineõpetaja juhendavaid ja suunavaid selgitusi. Abi ja kasulikku informatsiooni tasub otsida esmalt Eesti euroveebist aadressil euro.eesti.ee.

Loodan, et leiate mapist huvitavaid harjutusi, mis aitavad tunni mitmekesisemaks muuta. Olen tänulik ettepanekute, märkuste ja kommentaaride eest, mida ootan aadressil epp-mare.kukemelk@postimees.ee

Indu ja loovat suhtumist!
Epp-Mare Kukemelk, Postimees
Tallinna 37. keskkooli õpetaja

AjaleheLeht

K O O L I T U N N I S

Harjutus nr 1

sobib majandusõpetuse, emakeele või
võõrkeeles tunnis kasutamiseks

Otsi ja loe üleriigilise päevalehe majandusküljelt üks uudis. Jooni alla ja kirjuta välja kõik terminid, mille tähendust sa kindlalt ei tea või milles sa kahtled. Näiteks inflatsioon, intress, jooksevkonto defitsiit jne. Otsi nendele sõnadele seletused sõnastikust või internetist. Mõned mõistete selgitused leiad ka Ajalehelehest lk 3.

Võõrkeeles tunnis võib sama harjutust tehes otsida mõistetele tõlkeid.

AjaleheLeht

K O O L I T U N N I S

Harjutus nr 2 sobib kasutada kunstiõpetuse või kultuuriloo tunnis

Euro pangatähtede kujunduskonkursi võitis Viinis asuvas Austria keskpangas töötav pangatähtede kujundaja Robert Kalina. Tema kavandid on inspireeritud teemast "Euroopa ajastud ja stiilid" ning oma töödel kujutab ta Euroopa kultuuriajaloo seitsme perioodi arhitektuuristiile.

Tutvuge euro rahatähtedega Eesti Panga või Euroopa Keskpanga (www.ecb.int) koduleheküljel ning püüdke ära arvata, millise ajastu ja stiiliga nominaalväärtused kokku sobivad.

Miks kunstnik kujutas just uksi, aknaid ja sildu? Mida need sümboliseerivad?

AjaleheLeht

K O O L I T U N N I S

Harjutus nr 3 sobib kasutada kunstiõpetuse või disaini tunnis

Tänapäevased rahatähed on valitud kujunduskonkurssidel väga paljude kavandite hulgast. Kujutle, et osaled euro pangatähtede kujunduskonkursil ja loo oma rahatähe või mündi kavand. Ära unusta, et nii rahatähel kui mündil on kaks külge. Mõtle ka võimalikele turvaelementidele. Eurorahade näidiseid näed Eesti euroveebis euro.eesti.ee.

Harjutus nr 4

**sobib kasutada matemaatika, majanduse,
ajaloo või ühiskonnaõpetuse tunnis**

Euro sularaha on alates 2002. aastast kasutusel 12 Euroopa Liidu liikmesriigis. Arutlege ning püüdke kokku viia nende riikide nimed ja rahvusvaluuta, mis oli seal kasutusel enne euro käibele tulekut.

Otsi raamatukogust vanu ajalehti või kasuta Eesti Panga kodulehekülge ning leia ka nende kurss euro või krooni suhtes. Vaid ühes riigis vähenes raha numbriline väärtus. Millises?

Samuti võib majanduse, majandusgeograafia või ajaloo tunnis teha referaadi teemal, kaua mingis riigis oma rahvusvaluuta üldse kasutusel oli, kas ja kui palju selle väärtust muutus enne euro tulekut.

AjaleheLeht

K O O L I T U N N I S

Harjutus nr 5

sobib kasutada matemaatika
või majanduse tunnis

Ümardamisreeglid

Ümberarvestamine eurodesse toimub Eesti kroonides avaldatud väärtuse jagamisel suhtega, mis määratakse kindlaks Euroopa Liidu Nõukogu määruses. Saadud tulem ümardatakse 1 sendi täpsusega kolmanda koha järgi pärast koma. Kui kolmas koht pärast koma on 5 või suurem number, ümardatakse ümberarvestatud väärtus ülespoole.

Näide: Kui soovite arvestada eurodesse näiteks 264,50 krooni, tuleb teostada jagamistehe:
 $264,50 \text{ krooni} : 15,6466 = 16,90463104 \text{ eurot}.$

Seejärel tuleb saadud summa arvestada 1 eurosendi täpsuseks, võttes arvesse vaid kolmandat komakohta 16,90463104. Kui kolmas koht pärast koma on 4 või väiksem number, ümardatakse ümberarvestatud väärtus allapoole, seega ümardamine 1 sendi täpsuseni oleks antud näite korral 16,90 eurot.

Koosta ostukorv, milles on sinu perele vajalikud kaubad ja leia antud näite eeskujul ostukorvi maksumus eurodes. Näiteks on teil vaja osta 1 l piima, päts leiba, pakk võid, TV-kava, hambapasta jne. Arvutamisel võid abi saada interneti kalkulaatorist Eesti euroveebis euro.eesti.ee.

AjaleheLeht

K O O L I T U N N I S

Harjutus nr 6

**sobib kasutada ühiskonnaõpetuse,
majanduse ja meediaõpetuse tunnis**

Alates ühisraha projekti käivitamisest on rahva seas läbi viidud palju küsitlusi, et selgitada inimeste toetust eurole. Seda väljendatakse protsentides küsitletute hulgast. Otsige ajalehest mõni sellise uuringu kokkuvõte ja tutvuge sellega. Samasugust infot võite leida ka Eesti Panga koduleheküljelt internetis.

Korraldage oma klassi või koguni ülekooliline küsitlus, et selgitada kui palju teie õpilastest toetavad euro kasutuselevõttu Eestis ja kui paljud ei toeta ning mis on peamised põhjused toetuseks/mitte toetuseks.

Uurige ka kui palju teatakse, milline on krooni ja euro omavaheline kurss, millal euro Eestis kasutusele võetakse, millal euro Euroopas kasutusele tuli ning millised Euroopa Liidu liikmesriigid pole seni euroga liitunud?

AjaleheLeht

K O O L I T U N N I S

Harjutus nr 7 sobib kasutada majanduse, kodanikuõpetuse või klassijuhataja tunnis

Arutlege klassiga, millisesse eurosooni riiki te sooviksite reisida. Moodustage klassis mitu rühma, kes kõik saavad ühesuguse ülesande - koostada klassiekskursiooni eelarve, kasutades reisifirmade, sihtkoha majutusasutuste ja vaatamisväärsuste kodulehekülgi internetis. Iga rühm teeb oma pakkumise. Hiljem võrreldge pakkumisi omavahel. Kelle pakkumine osutus kõige soodsamaks?

Arvutamisel võid abi saada interneti kalkulaatorist Eesti euroveebis euro.eesti.ee. Arvestage reisi kestusega, sõidukuludega, reisikindlustusega, majutus ja toitlustushindadega ning kohalike vaatamisväärtuste hindadega. Isegi kui te sel õppeaastal reisile ei lähe, saate ettekujutuse võimalike kulutuste kohta ja võite hakata raha koguma, et hiljem reisile minna.

AjaleheLeht

K O O L I T U N N I S

Harjutus nr 8 sobib kasutada majanduse ja matemaatika tunnis

Kahtlemata on maailma mõjukaim valuuta USA dollar. Jälgi mingi kindla perioodi (nädala või kuu jooksul) majandusajalehe, mõne panga või investeerimisalase infoportaali kodulehekülje vahendusel, kuidas muutub euro kurss dollari suhtes ja milliseid põhjuseid omistavad kursiliikumistele analüütikud.

AjaleheLeht

K O O L I T U N N I S

Harjutus nr 9 sobib kasutada emakeele ja meedia tunnis

Võta tundi kaasa üks ajaleht. See võib olla näiteks Eesti Päevaleht, Postimees, SLÕhtuleht, Äripäev, Maaleht, Eesti Ekspress või sinu kodukoha ajaleht. Loe läbi kõik ajalehe artiklid ja märgi ära (jooni värvilisega all) kõik laused, milles on mainitud sõna „euro”. Mitmel korral oli mainitud sõna „euro” ühisraha kontekstis ja millal laiemalt Euroopa Liidu kontekstis ?

Lugege klassis ette need laused ja arutlege, millega seoses ühisraha nimetus kasutamist leidis. Kas kõik artiklid olid majandusalsed artiklid? Kui polnud, siis millise ajalehe rubriigiga oli tegemist?

AjaleheLeht

K O O L I T U N N I S

Harjutus nr 10
sobib kasutada emakeele tunnis

Saates „Kes tahab saada miljonäriks?” on mängus miljon. Eestis on võidusumma miljon krooni, Soomes ja Saksamaal on miljon eurot. Arvuta kui suur summa on see Eesti kroonides. Arvutamisel võid abi saada interneti kalkulaatorist Eesti euroveebis euro.eesti.ee.

Kujutle, et võitsid just miljonimängus miljon eurot. Mida selle rahaga teeksid? Kirjuta sellest lühikirjand „Kui mul oleks miljoni eurot...”

AjaleheLeht

K O O L I T U N N I S

Harjutus nr 11

sobib kasutada geograafia, ajaloo või
kodanikuõpetuse tunnis

Märgi Euroopa kontuurkaardile Euroopa riikide nimed. Pane tähele, et kõik Euroopa riigid ei kuulu eurotsooni.

- Värv siniseks riigid, kus euro on käibel
- Värv roheliseks riigid, kus euro veel ei käibi, kuid mis plaanivad euro kasutusele võtta
- Jäta värvimata riigid, mis ei kuulu Euroopa Liitu
- Kui oskad, märgi liikmesriikide juurde, millal antud riik võttis või plaanib euro võtta kasutusele

Harjutus nr 12

sobib kasutada võõrkeele tunnis

Täienda tabelit õpitavate võõrkeelte ulatuses.
Kuidas kõlavad eurotsooni liikmesmaade nimed eri keeltes.

Riik	Vene	Inglise	Saksa	Prantsuse	Soome
Eesti		Estonia			
Belgia		Belgium			
Saksamaa		Germany			
Kreeka		Greece			
Hispaania		Spain			
Prantsusmaa		France			
Iirimaa		Ireland			
Itaalia		Italy			
Luksemburg		Luxembourg			
Holland		Netherlands			
Austria		Austria			
Portugal		Portugal			
Soome		Finland			

AjaleheLeht

K O O L I T U N N I S

Harjutus nr 13 sobib kasutada geograafia, majanduse ja kodanikuõpetuse tunnis

Leia internetist või ajalehtedest ning joonista tabelisse iga eurosooni riigi lipp ning nimeta riigi pealinn. Kas oskate öelda, millises riigis (ja linnas) asub Euroopa Keskpank?

Eesti _____

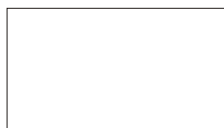
Itaalia _____

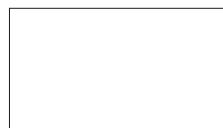
Belgia _____

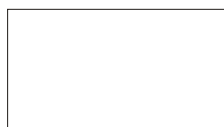
Luksemburg _____

Saksamaa _____

Holland _____

Kreeka _____

Austria _____

Hispaania _____

Portugal _____

Prantsusmaa _____

Soome _____

Iirimaa _____

Harjutus nr 14 sobib kasutada majanduse ja matemaatika tunnis

Võta vaatluse alla 1.- 10. erinevat kaupa ja uuri nende hindu erinevates kauplustes. Näiteks külasta oma kodule lähimat kauplust ja märgi üles, mis maksab kohuke, 1 l piima või sinu lemmik pulgajäätis. Astu läbi ka mõnest teisest kauplusest ning võrdle nende hindu omavahel. Võrdle oma tulemusi sarnaste uuringutega, mida avaldatakse aeg-ajalt ajalehtedes.

Näiteks Maaleht avaldab Eesti Konjunkturiinstituudi (EKI) võrdlevaid tabeleid turuhindadega erinevate Eesti linnade turgudel ja kauplustes.

Jälgi ka, kas hinnad on vaid kroonides või ka eurodes. Vaata, millise kursiga jagades on kroonidest saadud eurod? Kas vastuseks on 15,6466?

Arvutamisel võid abi saada interneti kalkulaatorist Eesti euroveebis euro.eesti.ee.

AjaleheLeht

K O O L I T U N N I S

Harjutus nr 15

**sobib kasutada majanduse, matemaatika
ja ühiskonnaõpetuse tunnis**

Euro kasutuselevõttuga suureneb oluliselt müntide osatähtsus käibes. Kui 1 Eesti krooni eest ei saa just palju osta, siis 1 euroga üht-teist juba saab. Korraldage klassis ajurünnak ja pange tahvlile ühte tulpa kirja kõik asjad, mida saab osta 1 Eesti krooni eest ja teise tulpa asjad, mida võid osta 1 euro eest.

AjaleheLeht

K O O L I T U N N I S

Harjutus nr 16 sobib kasutada muusikaõpetuse, geograafia ja meedia tunnis

Jälgige meedia vahendusel Eurovisiooni lauluvõistlust ning märkide osalevate maade juurde, kas antud riigis on kasutusel euro või mitte. Kui mitte, püüa ajalehti ja internetti kasutades selgitada, milline valuuta selles riigis käibel on.

Osalevate riikide nimekirja otsi päevalehtedest või lauluvõistluse ametlikult koduleheküljelt. Andmeid erinevate käibel olevate valuutade kohta otsi Eesti Panga, kommertspankade kodulehekülgedelt (www.hansa.ee, www.seb.ee) või ajalehtede majanduslehekülgedelt.

AjaleheLeht

K O O L I T U N N I S

Harjutus nr 17 sobib kasutada meedia-, ühiskonnaõpetuse ja emakeele tunnis

Sirvige läbi teile kättesaadavad viimase kuu jooksul ilmunud ajalehed ja pöörake tähelepanu arvamusalustele, milles kirjutatakse euro kasutuselevõttust. Pange kirja, kes on need arvamusi väljendavad, kes artikli on kirjutanud ning millised on nende põhilised seisukohad. Märki üles arvamuse autori nimi, amet ja erakondlik kuuluvus. Püüa leida vähemalt kaks põhilist seisukohta, mis arvamuses kajastamist leidsid.

Kui kodus ajalehti ei käi, saad ajalehtedega tutvuda näiteks kooli või kodukoha raamatukogus. Elektrooniline juurdepääs Eesti ajalehtedes ilmunud artiklitele leiate Eesti Rahvusraamatukogu andmebaasist ISE aadressilt <http://ise.nlib.ee>

Harjutus nr 18

**sobib kasutada matemaatika
või majanduse tunnis**

Kaupu või teenuseid ostes ei ole arved ümardatud, vaid enamasti tulebki tasuda summa, millises väärtuses rahatähte just rahakotis pole. Näiteks on arve 4.75 eurot. Kõige lihtsam on maksta 5-eurosega, kuid on ka teisi võimalusi. Paku võimalikult palju erinevaid võimalusi sama arve tasumiseks. Kirjutage need tahvlile.

Mängige 2- kuni 4- liikmelistes rühmades läbi ka teiste suurustega arvete tasumise erinevad võimalused. Enne ajurünnakut lugege Ajalehelehest, millises vääringus on euro paberraha ja mündid.

AjaleheLeht

K O O L I T U N N I S

Harjutus nr 19 sobib kasutada majanduse või kodanikuõpetuse tunnis

Kuidas eristada võltskroone päriskroonidest? Millised turvamärgid on kroonidel? Millised kroonidel olevad turvamärgid on sarnased eurodel kasutatavatega? Millised täiendavad turvamärgid on eurodel? Infot rahatähtede turvamärkide kohta leiad Eesti Panga ja Euroopa Keskpanga kodulehtedelt või Eesti euroveebist euro.eesti.ee.

Harjutus nr 20

sobib kasutada matemaatika või
majanduse tunnis ka põhikooli I ja II astmes

1. Sõiduauto päevane renditasu on 25 €. Kui palju maksab auto rentimine nädalaks?

2. Mitu 50-sendist annab 16.50 eurot?

3. Tossud maksavad 35.65 €. Kui palju saad tagasi, kui tasud ostu eest 50-eurosega?

4. Sul on vaja paberit ja pliiatsit. Etteantud ruudustikus tuleb täita tühjad ruudud nii, et iga rea, veeru ja diagonaali summa oleks 7.50 eurot. Kui oled ülesandega hakkama saanud, püüa koostada uus maagiline ruudustik, mille annad täitmiseks pinginaabrile.

2.80		2.40
		2.90

5. Sa soovid reisida Prantsusmaale. Internetist broneerides saad teada, et lennupilet Tallinnast Pariisi maksab 53 eurot ja Pariisist Tallinnasse 45 eurot. Kummalgi suunal lisandub lennujaamamaks, mis on 10 eurot. Kui palju tuleb maksta Pariisi ja tagasi sõidu eest eurodes ja kui palju kroonides.

6. Euro kasutuselevõtuga seoses tulevad käibele ka uued postmargid. Joonista ise 5-sendiseid ja 10-sendiseid marke. Kirja saatmiseks tuleb ümbrikule kleepida marke 30 eurosendi väärtuses. Kleebi või joonista nõutavas summa margid ümbrikule. Sul läheb vaja ümbrikku ja värvilisi pliiatseid.

7. Taskuraha on sul 2 eurot ja sa soovid einestada. Mida valid kohviku menüüst. Võid kõik raha ära kulutada, kuid võid ka osa alles jätta. Sellisel juhul arvuta, kui palju raha saad tagasi.

Menüüs on hinnad järgmised:

Pizzalõik 30 senti
Võileib 15 senti
Lihapirukas 20 senti
Kook 40 senti
Tee 10 senti
Mahl 15 senti

